

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การดำเนินการทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดซึ่งเกษียณอายุราชการแล้ว

มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๕๑๘.๐๑/๔๖๕๓ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปลงความได้ว่า ด้วยศาลปกครองสูงสุด มีคำพิพากษาคดีหมายเลขดำที่ อ.๕๒๐/๒๕๕๓ คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๒๓/๒๕๕๕ วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ระหว่างมูลนิธิสถาบันนโยบายสังคมและเศรษฐกิจ ผู้ฟ้องคดี และมหาวิทยาลัยรามคำแหง ผู้ถูกฟ้องคดี โดยสรุปคำพิพากษาได้ว่า การที่ศาลปกครองชั้นต้น พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้เงินจำนวน ๑๘,๗๗๔,๐๒๐ บาท ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่ผู้ฟ้องคดี (ฟ้องวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๘) กับให้คืนค่าธรรมเนียมศาลให้แก่ผู้ฟ้องคดีบางส่วนตามส่วนของการชนะคดี คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก นั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นฟ้องด้วย และเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๕ มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้ชดใช้เงินตามคำพิพากษาพร้อมดอกเบี้ยให้แก่มูลนิธิสถาบันนโยบายสังคมและเศรษฐกิจ เป็นเงินจำนวน ๒๘,๙๘๙,๑๔๔.๓๑ บาท เป็นเหตุให้มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้รับความเสียหาย มหาวิทยาลัยรามคำแหงจึงได้มีคำสั่ง ที่ ๓๖๖๒/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๕ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ซึ่งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดพิจารณาแล้วเห็นว่า คณะกรรมการบริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำนวน ๘ คน ปฏิบัติหน้าที่โดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง โดยให้แต่ละคนรับผิดชอบคนละส่วน เท่าๆ กัน คิดเป็นเงินคนละ ๑,๓๙๕,๑๓๗.๕๖ บาท แต่เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๖ มหาวิทยาลัยรามคำแหงพิจารณาแล้ว เห็นว่า การจ่ายเงินในการบริหารโครงการให้กับผู้มีสิทธิได้รับเป็นการจ่ายเงินที่ถูกต้องตามแนวปฏิบัติที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงถือปฏิบัติในการบริหารจัดการโครงการต่างๆ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มิได้ตั้งใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงในกรณีดังกล่าว เห็นสมควรยุติเรื่องและส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

กระทรวงการคลังมีหนังสือ ค่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๑๐ ๓/๑๕๕๔๑ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๖ แจ้งผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ว่า พฤติการณ์ของ รองศาสตราจารย์ อ. รองศาสตราจารย์ ฉ. และ นาย ช. เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงให้บุคคลดังกล่าวรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในความเสียหายจำนวน ๗,๒๒๗,๑๙๔.๑๙ บาท โดยให้รับผิดชอบคนละส่วนเท่าๆ กัน คิดเป็นเงินคนละ ๒,๔๐๙,๐๖๔.๗๓ บาท ตามนัยมาตรา ๑๐ ประกอบมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิด

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๑๓/๑๐๕ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และให้เรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่ทางราชการโดยด่วน ขณะนี้อยู่ระหว่างการเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

ในขณะที่เดียวกันอธิการบดีได้เสนอผลการพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวให้คณะกรรมการบริหารบุคคลมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ก.บ.ม.) พิจารณา และคณะกรรมการบริหารบุคคลมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ก.บ.ม.) ในการประชุมวาระที่ ๕.๒๓ ครั้งที่ ๓๔/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๖ พิจารณาแล้วมีมติให้แต่งตั้งรองศาสตราจารย์ พ. ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีการศึกษา เป็นประธานกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง กรณี รองศาสตราจารย์ อ. รองศาสตราจารย์ ฉ. และนาย ธ.

ต่อมางานวินัยและนิติการเสนอความเห็นเมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๖ โดยมีความเห็นว่า (๑) กรณี รองศาสตราจารย์ อ. กระทรวงการคลังมีความเห็นว่ามีพฤติการณ์เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ให้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนตามหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๑๐.๓/๑๕๕๔๑ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นวันที่ รองศาสตราจารย์ อ. พ้นจากราชการ (เป็นผู้รับบำนาญแล้ว) จึงเป็นกรณีที่ไม้อาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงได้ (เทียบเคียงความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาตามเรื่องเสรีจที่ ๑๔๔๙/๒๕๕๕ และหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ล ๙๗๘ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๑) (๒) กรณี รองศาสตราจารย์ ฉ. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษามีคำสั่ง ที่ ๕๔/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ลงโทษไล่ออกจากราชการตั้งแต่วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๓ เป็นต้นไป จึงพ้นจากราชการไปเกินหนึ่งปีแล้ว จึงไม่อาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยได้ และ (๓) กรณี นาย ธ. มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีคำสั่ง ที่ ๓๓๒๘/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๕ ลงโทษไล่ออกจากราชการตั้งแต่วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๕ เป็นต้นไป แม้จะพ้นจากราชการไปยังไม่เกินหนึ่งปี แต่ก็ไม่อาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนได้ เป็นเหตุผลเดียวกับรองศาสตราจารย์ อ.

คณะกรรมการบริหารบุคคลมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ก.บ.ม.) ในการประชุมวาระที่ ๕.๖ ครั้งที่ ๓๕/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๖ พิจารณาแล้วมีมติให้หารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในประเด็นดังนี้

(๑) เมื่อมีการกระทำผิดทางละเมิดสามารถดำเนินการเรื่องวินัยได้หรือไม่

(๒) กรณีที่ รองศาสตราจารย์ อ. พ้นจากราชการเพราะเหตุเกษียณอายุราชการ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ สามารถดำเนินการทางวินัยได้หรือไม่

มหาวิทยาลัยรามคำแหง จึงขอเรียนหารือว่า

๑. ในกรณีเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงได้กระทำละเมิดแก่บุคคลภายนอกหรือกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือประมาทเลินเล่อทำให้บุคคลภายนอกหรือมหาวิทยาลัยรามคำแหงได้รับความเสียหาย มหาวิทยาลัยรามคำแหงจะดำเนินการทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้หรือไม่

๒. ในกรณีที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดมีความเห็นว่าคณะกรรมการบริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำนวน ๘ คน ปฏิบัติหน้าที่โดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง (รองศาสตราจารย์ อรุณทวดี พัฒนิบูลย์ เป็นหนึ่งในคณะกรรมการฯ ชุดนี้) และมหาวิทยาลัยรามคำแหงพิจารณาแล้ว

เห็นว่า รองศาสตราจารย์ อ. มิได้ตั้งใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เห็นสมควรยุติเรื่อง แต่กระทรวงการคลังแจ้งตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๑๐.๓/๑๕๕๔๑ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๖ ว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน ซึ่งเป็นการแจ้งหลังจาก รองศาสตราจารย์ อ. เกษียณอายุราชการแล้ว (เกษียณอายุวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕) แต่ยังไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่พ้นจากราชการ มหาวิทยาลัยรามคำแหงจะดำเนินการทางวินัยแก่ รองศาสตราจารย์ อ. ได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้พิจารณาข้อหารือของมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงาน ก.พ.) ผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนมหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่ามีประเด็นที่ต้องพิจารณาและมีความเห็นในแต่ละประเด็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต้องรับผิดชอบทางละเมิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มหาวิทยาลัยรามคำแหงจะดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดนั้นได้หรือไม่ เห็นว่า โดยที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีเจตนารมณ์เพื่อกำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติงานในหน้าที่เฉพาะเมื่อเป็นการจงใจกระทำเพื่อการเฉพาะตัวหรือจงใจให้เกิดความเสียหายหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น และให้แบ่งแยกความรับผิดโดยมิให้นำหลักลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของรัฐ^๑ ส่วนการดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่นั้น จะเป็นไปตามกฎหมายที่กำหนดเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลเพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถดำรงตนในราชการได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ตามกฎ ระเบียบ และจรรยาบรรณ ของทางราชการ อีกทั้งเพื่อให้การปฏิบัติราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยให้ความเห็นไว้

^๑ หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ การที่เจ้าหน้าที่ดำเนินกิจการต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐนั้น หากได้เป็นไปเพื่อประโยชน์อันเป็นการเฉพาะตัวไม่การปล่อยให้ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ในกรณีที่ปฏิบัติงานในหน้าที่และเกิดความเสียหายแก่เอกชนเป็นไปตามหลักกฎหมายเอกชนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จึงเป็นการไม่เหมาะสมก่อให้เกิดความเข้าใจผิดว่า เจ้าหน้าที่จะต้องรับผิดชอบในการกระทำต่าง ๆ เป็นการเฉพาะตัวเสมอไป เมื่อการที่นำไปทำให้หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกเพียงใดก็จะมีภาระที่เบียดเบียนจากเจ้าหน้าที่เต็มจำนวนนั้น ทั้งที่บางกรณีเกิดขึ้นโดยความไม่ตั้งใจหรือความผิดพลาดเพียงเล็กน้อยในการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนั้น ยังมีการนำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมในระบบกฎหมายแพ่งมาใช้บังคับ ให้เจ้าหน้าที่ต้องร่วมรับผิดชอบในการกระทำของเจ้าหน้าที่ผู้อื่นด้วย ซึ่งระบบนั้นมุ่งหมายแต่จะได้เงินครบโดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรมที่จะมีต่อแต่ละคน กรณีเป็นการก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่และยังเป็นการบั่นทอนกำลังขวัญในการทำงานของเจ้าหน้าที่ด้วย จนบางครั้งกลายเป็นปัญหาในการบริหารเพราะเจ้าหน้าที่ไม่กล้าตัดสินใจดำเนินงานเท่าที่ควร เพราะเกรงความรับผิดชอบที่จะเกิดแก่ตน อนึ่ง การให้คุณให้โทษแก่เจ้าหน้าที่เพื่อควบคุมการทำงานของเจ้าหน้าที่ยังมีวิธีการในการบริหารงานบุคคลและการดำเนินการทางวินัยกำกับดูแลอีกส่วนหนึ่งอันเป็นหลักประกันมิให้เจ้าหน้าที่ทำการใด ๆ โดยไม่รอบคอบอยู่แล้ว ดังนั้น จึงสมควรกำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบทางละเมิดในการปฏิบัติงานในหน้าที่เฉพาะเมื่อเป็นการจงใจกระทำเพื่อการเฉพาะตัว หรือจงใจให้เกิดความเสียหายหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น และให้แบ่งแยกความรับผิดของแต่ละคนมิให้นำหลักลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของรัฐ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

เกี่ยวกับการดำเนินการกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดและการดำเนินการทางวินัยของเจ้าหน้าที่ว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยต้องแยกเป็น สองคำสั่งตามกฎหมายแต่ละฉบับ (เรื่องเสร็จ ๙๖/๒๕๔๙)^๒ และการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยมีวัตถุประสงค์ในการพิจารณาความรับผิดในทางวินัยเท่านั้น (เรื่องเสร็จที่ ๒๙๙/๒๕๔๗)^๓ ดังนั้น การดำเนินการทั้งสองกรณีจึงต้องดำเนินการแยกต่างหากจากกัน สำหรับข้อเท็จจริงในเรื่องที่ขอหารือมานี้ แม้เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต้องรับผิดทางละเมิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้วก็ตาม แต่การพิจารณาว่ามหาวิทยาลัยรามคำแหงจะดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดนั้นได้หรือไม่ ย่อมเป็นดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาในการพิจารณาว่าการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดทางวินัยและสามารถดำเนินการทางวินัยตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๕ วินัยและการรักษาวินัย และหมวด ๖ การดำเนินการทางวินัย แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้หรือไม่

ประเด็นที่สอง ในกรณีที่กระทรวงการคลังได้มีหนังสือแจ้งว่ารองศาสตราจารย์

อ. กระทำละเมิดโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน ซึ่งเป็นการแจ้งภายหลังจากที่ รองศาสตราจารย์ อ. เกษียณอายุราชการแล้ว (เกษียณอายุวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕) มหาวิทยาลัยรามคำแหงจะดำเนินการทางวินัยกับรองศาสตราจารย์ อ. ได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า มาตรา ๕๓^๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดให้ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งพ้นจากราชการอันมิใช่เพราะเหตุตาย อาจถูกดำเนินการทางวินัยเพราะมีการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงก่อนพ้นจากราชการได้ แต่ต้องดำเนินการทางวินัยภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พ้นจากราชการ และข้อ ๔^๕ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยรามคำแหงว่าด้วยการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการซึ่งพ้นจากราชการไปแล้วอันมิใช่เพราะเหตุตาย พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดให้ข้าราชการผู้ใดถูกกล่าวหาว่าได้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือความปรากฏต่อผู้บังคับบัญชาว่าข้าราชการผู้ใดได้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง แม้ข้าราชการผู้นั้นจะพ้นจากราชการไปแล้ว อันมิใช่เพราะเหตุตาย ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการผู้นั้นภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พ้นจากราชการ

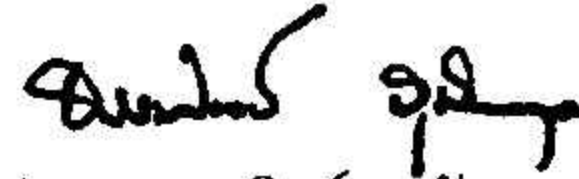
^๒ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ ๐๙๐๕/๑๓๓ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๓ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด : กรณีที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยและได้ลงโทษทางวินัยกับผู้ต้องรับผิดแล้ว ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ต่วนมาก ที่ ๐๙๐๕/๓๑๙ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๗ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๔ มาตรา ๕๓ ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งพ้นจากราชการอันมิใช่เพราะเหตุตาย อาจถูกดำเนินการทางวินัยเพราะมีการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงก่อนพ้นจากราชการได้ แต่ต้องดำเนินการทางวินัยภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พ้นจากราชการ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในข้อบังคับที่ออกตามมาตรา ๑๗

^๕ ข้อ ๔ ข้าราชการผู้ใดถูกกล่าวหาว่าได้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือความปรากฏต่อผู้บังคับบัญชาว่าข้าราชการผู้ใดได้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง แม้ข้าราชการผู้นั้นจะพ้นจากราชการไปแล้ว อันมิใช่เพราะเหตุตายให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการผู้นั้นภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พ้นจากราชการ

ดังนั้น เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้บังคับบัญชาของ รองศาสตราจารย์ อ. ยังไม่ได้
ดำเนินการออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัย ที่จะถือว่าเป็นการเริ่มดำเนินการทางวินัย
ตามมาตรา ๕๓^๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ประกอบกับ
ข้อ ๕^๗ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยรามคำแหงว่าด้วยการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการซึ่งพ้นจาก
ราชการไปแล้วอันมิใช่เพราะเหตุตายฯ กับ รองศาสตราจารย์ อ. จนกระทั่ง
รองศาสตราจารย์ อ. พ้นจากราชการโดยเกษียณอายุไปเกินหนึ่งปีแล้ว
มหาวิทยาลัยรามคำแหงจึงไม่สามารถดำเนินการทางวินัยกับรองศาสตราจารย์ อ. ได้

(นายธรรมนิตย์ สุ่มันตกุล)

รองเลขาธิการฯ รักษาการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๕๘

^๖โปรดดูเชิงอรรถ ที่ ๔, ข้างต้น

^๗โปรดดูเชิงอรรถ ที่ ๕, ข้างต้น

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
กรณีหัวหน้าหน่วยงานของรัฐกระทำละเมิด

สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) ได้มีหนังสือที่ สอชช. ๑๐๐๐/๑๒๑๓ ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาสรุปความได้ว่า สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานของรัฐประเภทองค์การมหาชน ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารตามมาตรา ๔๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๖

ปรากฏข้อเท็จจริงว่าอดีตผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (นาย ต.) ได้กระทำละเมิดต่อสำนักงานฯ จนเป็นเหตุให้สำนักงานฯ ได้รับความเสียหายหรือได้รับความเสียหายร้ายแรง แล้วแต่กรณี ในกรณีดังต่อไปนี้

๑. นำเงินงบประมาณของสำนักงานฯ จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ไปใช้จ่ายในงานทอดกฐินสามัคคี ณ วัดแห่งหนึ่งในจังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๖ คณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติมีมติที่ประชุมแต่งตั้งคณะกรรมการสอบวินัยร้ายแรงภายหลังจากนั้น จึงมีมติที่ประชุมในวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ให้เลิกจ้างและให้ออกจากตำแหน่งโดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นไป ต่อมา เมื่อคณะกรรมการสอบวินัยร้ายแรงดำเนินการสอบสวนเสร็จ จึงสรุปรายงานผลการสอบต่อคณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ คณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติจึงมีคำสั่งให้ออกจากตำแหน่งโดยให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่ให้เลิกจ้างและให้ออกจากตำแหน่ง ซึ่งมีผลตั้งแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗ และมีคำสั่งให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดสำหรับเงินที่ใช้จ่ายไปดังกล่าว

๒. นำเงินงบประมาณของสำนักงานฯ จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ไปใช้จ่ายการสนับสนุนการแข่งขันกอล์ฟการกุศลของคณะนักศึกษา วปอ. ๒๕๕๖ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ คณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติมีมติที่ประชุมแต่งตั้งคณะกรรมการสอบวินัยและตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดสำหรับเงินดังกล่าว ภายหลังจากนั้น จึงมีมติที่ประชุมในวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ให้เลิกจ้างและให้ออกจากตำแหน่ง โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นไป ต่อมา คณะกรรมการสอบวินัยดำเนินการสอบสวนเสร็จ และสรุปรายงานผลการสอบต่อคณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ คณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติจึงมีคำสั่งให้ออกจากตำแหน่ง โดยให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่มีคำสั่งให้เลิกจ้างและให้ออกจากตำแหน่ง ซึ่งมีผลตั้งแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗

ในการนี้สำนักงานฯ ขอหารือว่า

๑. กรณีผู้อำนวยการฯ กระทำละเมิดต่อสำนักงานฯ เสียเอง ใครจะเป็นผู้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

๒. ถ้าพ้นจากตำแหน่งผู้อำนวยการฯ ไปแล้ว กลายเป็นอดีตผู้อำนวยการฯ แต่ได้กระทำละเมิดต่อสำนักงานฯ ในขณะที่ดำรงตำแหน่งอยู่ ใครจะเป็นผู้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า ข้อ ๘^๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดให้เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด แต่โดยที่ข้อ ๘ มิได้กำหนดกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกระทำให้เกิดความเสียหายว่ากรณีดังกล่าวผู้ใดจะเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด จึงต้องพิจารณาโดยถือว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ และให้ผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไปของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ซึ่งกรณีดังกล่าวจะใช้เมื่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่กระทำให้เกิดความเสียหายนั้นยังดำรงตำแหน่งอยู่ ส่วนกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งไปแล้ว ผู้ที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐในขณะที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

สำหรับข้อหารือนี้เมื่อสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๗ ดังนั้น สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) จึงเป็นหน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้บังคับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติได้กระทำให้เกิดความเสียหายแก่สำนักงานส่งเสริม

^๑ ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่งโดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร

กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดว่าในกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นมีมูลค่าความเสียหายตั้งแต่จำนวนเท่าใด จะให้มีผู้แทนของหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วยก็ได้

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการไว้ด้วย

อุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบทางละเมิดในขณะที่ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ ดำรงตำแหน่งอยู่ จึงต้องเป็นผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไปของผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริม อุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ ซึ่งหมายถึงคณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรม ซอฟต์แวร์แห่งชาติ เนื่องจากคณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ เป็นผู้ที่มีอำนาจควบคุมดูแลการดำเนินงานและการบริหารทั่วไปของสำนักงานฯ และเป็นผู้จ้าง หรือเลิกจ้างผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๐^๖ และมาตรา ๒๔^๗ วรรคสอง แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ แห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยเมื่อคณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรม ซอฟต์แวร์แห่งชาติมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดแล้ว ประธานกรรมการจะเป็นผู้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งดังกล่าว

ส่วนกรณีผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติพ้นจาก ตำแหน่งแล้ว นั้น ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดกรณีนี้ จึงหมายถึงผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติคนใหม่หรือผู้รักษาการ ในตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ ซึ่งเป็นไปตามข้อ ๘^๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่ฯ ทั้งนี้ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติคนใหม่ หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติต้องมีได้ มีส่วนร่วมหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องที่จะสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดนั้น

(นายดิศทัต โทตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรกฎาคม ๒๕๕๘

^๖ มาตรา ๒๐ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลสำนักงานให้ดำเนินกิจการตามที่กำหนด ไว้ในวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๗ และมาตรา ๘ และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) กำหนดนโยบายการบริหาร และให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานของสำนักงาน

(๒) อนุมัติแผนการลงทุน แผนการเงิน และงบประมาณของสำนักงาน

(๓) ควบคุมดูแลการดำเนินงานและการบริหารงานทั่วไป ตลอดจนออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดที่เกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไปของสำนักงาน การจัดแบ่งส่วนงานของสำนักงาน และขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว การกำหนดตำแหน่ง คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง อัตราเงินเดือน ค่าจ้าง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง การบรรจุ การแต่งตั้ง วินัยและการลงโทษทางวินัย การออกจากตำแหน่ง การร้องทุกข์ การอุทธรณ์การลงโทษของเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง การเงิน การพัสดุ สวัสดิการ และการให้บริการข้อมูล การเผยแพร่ หรือการนำข้อมูลไปใช้

(๔) กระทำการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสำนักงาน

^๗ มาตรา ๒๔ ให้สำนักงานมีผู้อำนวยการคนหนึ่งซึ่งมาจากการจ้าง

คณะกรรมการเป็นผู้มีอำนาจจ้างและเลิกจ้างผู้อำนวยการ

หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาผู้อำนวยการ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของคณะกรรมการ

^๘ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
กรณีการใช้สิทธิไล่เบียดของการรถไฟแห่งประเทศไทย

การรถไฟแห่งประเทศไทยได้มีหนังสือที่ รพ ๑/๔๐๗/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า

๑. เจ้าหน้าที่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ขับรถยนต์หมายเลขทะเบียน นข - ๑๑๘๓ อุตรดิตถ์ ไปตามถนนที่ตัดผ่านทางรถไฟชนกับรถไฟด่วนพิเศษขบวนที่ ๙ กรุงเทพฯ-เชียงใหม่ ณ บริเวณ ทางผ่านเสมอระดับทางรถไฟ ถนนสายท่าสัก ว่างโปร่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นเหตุให้รถยนต์ ราชการเสียหาย เจ้าหน้าที่ที่โดยสารไปกับรถยนต์ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต

๒. การรถไฟแห่งประเทศไทยและกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ร่วมกันออกคำสั่ง กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑๐๔๓/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๑ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดทางละเมิดเพื่อสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ซึ่งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดทางละเมิดดังกล่าวพิจารณาแล้วเห็นว่า นาย พ. พนักงานขับรถ และ นาย บ. พนักงานกั้นถนน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงต้องรับผิดชอบ ใช้ค่าสินไหมทดแทนคนละร้อยละ ๕๐ ของจำนวนค่าสินไหมทดแทน ๑๘๑,๒๘๔.๕๑ บาท คิดเป็นเงิน คนละ ๙๐,๖๔๒.๒๕ บาท ส่วน นาย ส. พนักงานขับรถ ไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหม ทดแทน

๓. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้พิจารณาสำนวนการสอบข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้วเห็นด้วย กับความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด แต่การรถไฟแห่งประเทศไทย พิจารณาแล้วเห็นว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของบุคคลทั้งสามจึงต้อง ร่วมกันรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนที่เกิดขึ้น

๔. กระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลางได้ตรวจสอบสำนวนการสอบข้อเท็จจริงแล้ว มีหนังสือ ที่ กค ๐๔๑๐.๓/๑๙๘๓๘ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔ แจ้งผลการพิจารณาความรับผิด ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ โดยให้พนักงานการรถไฟแห่งประเทศไทย คือ นาย บ. พนักงานกั้นถนน นาย พ. พนักงานขับรถ และพนักงานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ คือ นาย ส. พนักงาน ขี่รถยนต์ รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ซึ่งได้รับความเสียหาย คิดเป็นเงิน ๓๖๐,๐๐๐ บาท และให้แก่การรถไฟแห่งประเทศไทยซึ่งได้รับความเสียหาย คิดเป็นเงิน ๒,๕๖๙.๐๒ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๓๖๒,๕๖๙.๐๒ บาท โดยให้รับผิดชอบคนละส่วนเท่า ๆ กัน คิดเป็นเงินคนละ ๑๒๐,๘๕๖.๓๔ บาท ตามนัยมาตรา ๑๐ ประกอบมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๔๑๓/๒๐๙ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๕. การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงได้ดำเนินการออกคำสั่ง ที่ บกบ. ๒๙/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๕ เรียกให้ นาย พ. พนักงานขับรถ และ นาย บ. พนักงานกั้นถนน รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

๖. ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากกรณีเจ้าหน้าที่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ขับรถยนต์ไปตามถนนที่ตัดผ่านทางรถไฟชนกับรถไฟด่วนพิเศษขบวนที่ ๙ กรุงเทพฯ-เชียงใหม่ ณ บริเวณทางผ่านเสมอระดับทางรถไฟ ถนนสายท่าสัก วังโปรง อำเภอดุสิต จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้ฟ้องคดีต่อศาลให้การรถไฟแห่งประเทศไทยและเจ้าหน้าที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทยขอใช้ค่าสินไหมทดแทน ซึ่งต่อมาศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว สรุปได้ดังนี้

๖.๑ นาย ฉ. ที่ ๑ กับพวกรวม ๓ คน ร่วมกันเป็นโจทก์ฟ้องการรถไฟแห่งประเทศไทย เป็นจำเลยที่ ๑ นาย พ. จำเลยที่ ๒ และ นาย บ. จำเลยที่ ๓ ซึ่งต่อมาศาลอุทธรณ์ภาค ๖ ได้มีคำพิพากษาเป็นคดีหมายเลขแดงที่ ๒๘๒๖/๒๕๕๕ ให้การรถไฟแห่งประเทศไทย จำเลยที่ ๑ ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ที่ ๑ เป็นเงิน ๒,๘๑๘,๔๕๒ บาท แก่โจทก์ที่ ๒ เป็นเงิน ๔๓๒,๐๐๐ บาท และแก่โจทก์ที่ ๓ เป็นเงิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของต้นเงินแต่ละจำนวนที่จำเลยที่ ๑ ต้องรับผิดชอบใช้แก่โจทก์ทั้งสามดังกล่าว นับแต่วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๑ จนกว่าจะชำระเสร็จ ให้ยกฟ้องโจทก์ทั้งสามสำหรับจำเลยที่ ๒ และที่ ๓

๖.๒ นาง ล. ที่ ๑ กับพวกรวม ๕ คน ร่วมกันเป็นโจทก์ฟ้องการรถไฟแห่งประเทศไทยเป็นจำเลยที่ ๑ นาย พ. จำเลยที่ ๒ และ นาย บ. จำเลยที่ ๓ ซึ่งต่อมาศาลอุทธรณ์ภาค ๖ ได้มีคำพิพากษาเป็นคดีหมายเลขแดงที่ ๒๘๘๘/๒๕๕๕ ให้การรถไฟแห่งประเทศไทย จำเลยที่ ๑ ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ที่ ๑ เป็นเงิน ๘๔๘,๖๑๐ บาท และแก่โจทก์ที่ ๔ และที่ ๕ เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของต้นเงินแต่ละจำนวนที่จำเลยที่ ๑ ต้องรับผิดชอบใช้แก่โจทก์ทั้งสามดังกล่าว นับแต่วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๑ จนกว่าจะชำระเสร็จ ทั้งนี้ ดอกเบี้ยคิดถึงวันฟ้อง (๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๒) ต้องไม่เกิน ๑๐๐,๕๒๓ บาท กับให้จำเลยที่ ๑ ใช้ค่าฤชาธรรมเนียม แทนโจทก์ทั้ง ๕ โดยกำหนดค่าทนายความให้ ๑๐,๐๐๐ บาท ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีไม่กำหนดให้ ค่าขออื่นให้ยกและยกฟ้องโจทก์ทั้งห้า สำหรับจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ให้ค่าธรรมเนียมระหว่างโจทก์ทั้ง ๕ กับจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ตกเป็นพับ ให้ใช้ค่าทนายความชั้นอุทธรณ์ ๔,๐๐๐ บาท การรถไฟแห่งประเทศไทย จำเลยที่ ๑ ได้ฎีกา แต่ศาลฎีกามีคำสั่งที่ ๑๑๘๕๕/๒๕๕๖ ไม่รับคดีไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความศาลฎีกา

๗. การรถไฟแห่งประเทศไทยได้นำเงินไปชำระตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๖ คดีหมายเลขแดงที่ ๒๘๒๖/๒๕๕๕ จำนวนทั้งสิ้น ๔,๘๙๐,๙๖๖.๗๓ บาท และการรถไฟแห่งประเทศไทยได้มีคำสั่ง ที่ บกบ. ๐๑/๒๕๕๗ เรื่อง ให้ นาย พ. และ นาย บ. ชดใช้ค่าเสียหายเพิ่มเติม ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๗ โดยให้ นาย พ. พนักงานขับรถ และ นาย บ. พนักงานกั้นถนน รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายคิดเป็นเงินคนละ ๒,๔๔๕,๔๘๓.๓๖ บาท ให้แก่การรถไฟแห่งประเทศไทย ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

๘. การรถไฟแห่งประเทศไทยได้นำเงินไปชำระตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๖ คดีหมายเลขแดงที่ ๒๘๘๘/๒๕๕๕ จำนวนทั้งสิ้น ๑,๕๓๒,๕๒๕.๐๒ บาท และรองผู้ว่าการกลุ่มยุทธศาสตร์และอำนวยการพิจารณาแล้วให้ทำคำสั่งให้ นาย พ. พนักงานขับรถ และ นาย บ. พนักงานกั้นถนน ชดใช้ค่าเสียหายเพิ่มเติม

การรถไฟแห่งประเทศไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อการรถไฟแห่งประเทศไทย และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดสำหรับ ความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ และได้ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบโดยได้ดำเนินการ ให้เป็นไปตามความเห็นของกระทรวงการคลังแล้ว ต่อมาบุคคลภายนอกซึ่งได้รับความเสียหายจากอุบัติเหตุ ในคราวเดียวกันได้ฟ้องการรถไฟแห่งประเทศไทยให้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนและศาลได้มีคำพิพากษา ให้การรถไฟแห่งประเทศไทยชำระค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอก การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงต้อง ชำระค่าสินไหมทดแทนตามคำพิพากษาของศาลและชอบที่จะไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดรับผิด ชดใช้ให้แก่การรถไฟแห่งประเทศไทยต่อไปโดยอาศัยข้อเท็จจริงจากสำนวนการสอบข้อเท็จจริง ซึ่งกระทรวงการคลังได้ตรวจสอบแล้ว เนื่องจากเป็นเหตุการณ์และข้อเท็จจริงเดียวกัน ข้อเท็จจริง จึงครบถ้วน หากตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นอีกทั้งที่เป็นเหตุการณ์ และข้อเท็จจริงเดียวกันก็จะเป็นกระบวนการพิจารณาซ้ำ โดยข้อเท็จจริงที่เพิ่มขึ้นมานั้นเป็นเพียงค่าสินไหม ทดแทนเพิ่มเติมจากที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ซึ่งการรถไฟแห่งประเทศไทยก็เพียง พิจารณาในส่วนความเสียหายเพิ่มเติมว่าสมควรจะไล่เบี้ยให้พนักงานรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ เพียงใดเท่านั้นตามข้อ ๓๕ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงได้ส่งสำนวน การสอบข้อเท็จจริงพร้อมผลการตรวจสอบสำนวนของกรมบัญชีกลางและข้อพิจารณาของการรถไฟ แห่งประเทศไทยให้กระทรวงคมนาคมตรวจสอบแทนกระทรวงการคลังตามข้อ ๓๘ แห่งระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

สำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคมพิจารณาแล้วเห็นว่า การรถไฟ แห่งประเทศไทยยังไม่มีและไม่ได้ส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม เพื่อตรวจสอบ และไม่มี การแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๓๕ หากแต่การรถไฟแห่งประเทศไทย ใช้สำนวนการสอบข้อเท็จจริงเรื่องความรับผิดทางละเมิดที่ทำให้ทรัพย์สินของทางราชการเสียหายและส่งให้ กระทรวงการคลังตรวจสอบกับผลคำพิพากษาของทั้งสองคดีมาเป็นฐานในการพิจารณาดำเนินการ จึงเห็นควรให้การรถไฟแห่งประเทศไทยพิจารณาตรวจสอบการดำเนินการในเรื่องความรับผิดทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทยในกรณีดังกล่าวข้างต้นกับกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง ก่อนว่าเป็นไปตามข้อกฎหมายและความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาหรือไม่ และในกรณี จำเป็นก็ให้หารือปัญหาข้อกฎหมายไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาต่อไป

ดังนั้น การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงขอหารือว่า หากการรถไฟแห่งประเทศไทย และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่สำหรับความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐได้ข้อเท็จจริงครบถ้วน อีกทั้งได้ออกคำสั่งเรียกให้ชดใช้ ค่าสินไหมทดแทนแล้ว ต่อมาปรากฏว่ามีค่าสินไหมทดแทนเพิ่มเติมจากเหตุการณ์เดียวกันนี้ ซึ่งเจ้าหน้าที่ ได้กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกด้วย การรถไฟแห่งประเทศไทยจะสามารถนำข้อเท็จจริงที่คณะกรรมการ สอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดสอบเสร็จไปแล้วมาพิจารณาในส่วนค่าสินไหมทดแทนเพิ่มเติมว่า สมควรไล่เบี้ยให้เจ้าหน้าที่รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้หรือไม่ หรือต้องแต่งตั้งคณะกรรมการ สอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นใหม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหาหรือของการรถไฟแห่งประเทศไทย โดยมีผู้แทนกระทรวงคมนาคม (สำนักงานปลัดกระทรวง) และผู้แทนการรถไฟแห่งประเทศไทยเป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว ปราบกฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า นาย ส. ชัยภรณ์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ หมายเลขทะเบียน นข - ๑๑๘๓ อุตริติดรถไปตามถนนที่ตัดผ่านทางรถไฟชนกับรถไฟด่วนพิเศษขบวนที่ ๙ ณ บริเวณทางผ่านเสมอระดับทางรถไฟ ถนนสายท่าสักวังโปรง อำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี เป็นเหตุให้รถยนต์และรถไฟได้รับความเสียหาย การรถไฟแห่งประเทศไทยและกรมตรวจบัญชีสหกรณ์จึงได้ร่วมกันอาศัยอำนาจตามข้อ ๘^๑ และข้อ ๑๐^๒ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ออกคำสั่งกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ ๑๐๔๓/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๑ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเพื่อดำเนินการสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความเสียหายที่เกิดแก่หน่วยงานของรัฐทั้งสองแห่ง และการรถไฟแห่งประเทศไทยได้ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบและออกคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังที่ให้ นาย พ. และ นาย บ. เจ้าหน้าที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทย และ นาย ส. เจ้าหน้าที่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ รับผิดในความเสียหายที่เกิดแก่หน่วยงานของรัฐ คนละส่วนเท่า ๆ กัน ต่อมาผู้เสียหายจากกรณีเจ้าหน้าที่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ชัยภรณ์ไปตามถนนที่ตัดผ่านทางรถไฟชนกับรถไฟด่วนพิเศษดังกล่าวได้ฟ้องการรถไฟแห่งประเทศไทยเป็นคดีต่อศาล และศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่า นาย พ. ชัยภรณ์ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงและ นาย บ. ไม่ทำหน้าที่ปิดกั้นถนนหรือใช้สัญญาณมือห้ามรถแล่นผ่านทางรถไฟกรณีเครื่องกั้นถนนใช้การไม่ได้ ส่วน นาย ส. ซึ่งชัยภรณ์ผ่านทางรถไฟและเกิดอุบัติเหตุขึ้นไม่ได้กระทำโดยประมาท จึงให้การรถไฟแห่งประเทศไทยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาข้อหาหรือประกอบกับข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้วเห็นว่า ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีเจตนารมณ์ให้ใช้บังคับแก่รัฐวิสาหกิจในกรณีที่เป็นการกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ แต่จะไม่นำมาใช้บังคับแก่รัฐวิสาหกิจในกรณีที่เป็นการกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ทั้งนี้ โดยประสงค์ให้รัฐวิสาหกิจจัดให้มีระเบียบหรือข้อบังคับที่เหมาะสมกับลักษณะการปฏิบัติงานของรัฐวิสาหกิจ แต่ในกรณีที่ยังไม่สามารถจัดให้มีระเบียบดังกล่าวได้ ผู้รับผิดชอบจัดให้มีระเบียบเช่นนั้นต้องมีคำสั่งให้หน่วยงานของตนปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ โดยอนุโลม และการดำเนินการใด ๆ ที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ กำหนดให้เป็นหน้าที่

^๑ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร

กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดว่าในกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นมีมูลค่าความเสียหายตั้งแต่จำนวนเท่าใด จะให้มีผู้แทนของหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วยก็ได้

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการไว้ด้วย

^๒ข้อ ๑๐ ในกรณีความเสียหายเกิดขึ้นตามข้อ ๘ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดหรือผู้ซึ่งระเบียบนี้กำหนดให้เป็นผู้รับแจ้งตามข้อ ๘ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) แล้วแต่กรณี มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

ของกระทรวงการคลัง ให้รัฐมนตรีที่เป็นผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือผู้ควบคุมหน่วยงานของรัฐ
แห่งนั้นทำหน้าที่แทนกระทรวงการคลัง ทั้งนี้ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน
๒๕๓๙^๙ ดังนั้น เมื่อการรถไฟแห่งประเทศไทยยังไม่จัดให้มีระเบียบหรือข้อบังคับกำหนดเกี่ยวกับ
หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกขึ้นแล้ว การรถไฟ
แห่งประเทศไทยจึงต้องนำระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อข้อเท็จจริงในเรื่องที่หารือมานี้ปรากฏว่า นาย ส. ขับริยยนต์ของ
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ หมายเลขทะเบียน นข - ๑๑๘๓ อุตริตติ์ ไปตามถนนที่ตัดผ่านทางรถไฟ
ชนกับรถไฟด่วนพิเศษขบวนที่ ๙ กรุงเทพฯ-เชียงใหม่ ณ บริเวณทางผ่านเสมอรระดับทางรถไฟ ถนนสายท่าสัก
วังโปรง อำเภอดรอน จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นเหตุให้รถยนต์และรถไฟได้รับความเสียหาย และต่อมากการรถไฟ
แห่งประเทศไทยและกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ร่วมกันอาศัยอำนาจตามข้อ ๘^๙ และข้อ ๑๐^๙
แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ออกคำสั่งกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ ๑๐๔๓/๒๕๕๑ แต่งตั้ง
คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดเพื่อพิจารณาและสอบข้อเท็จจริงกรณีรถยนต์
ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์และรถไฟของการรถไฟแห่งประเทศไทยได้รับความเสียหาย ซึ่งการรถไฟ
แห่งประเทศไทยได้ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบและออกคำสั่งตามความเห็น
ของกระทรวงการคลังแล้ว ดังนั้น การดำเนินการดังกล่าวจึงถือเป็นการดำเนินการตามขั้นตอน
และหลักเกณฑ์กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ
สำนักนายกรัฐมนตรีฯ

สำหรับการที่ผู้เสียหายจากกรณีเจ้าหน้าที่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ขับริยยนต์ไปตาม
ถนนที่ตัดผ่านทางรถไฟชนกับรถไฟด่วนพิเศษขบวนที่ ๙ ดังกล่าวได้ฟ้องการรถไฟแห่งประเทศไทยเป็นคดี
ต่อศาลว่าเจ้าหน้าที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทยกระทำละเมิด นั้น แม้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทย
และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์จะได้เคยร่วมกันออกคำสั่งกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ ๑๐๔๓/๒๕๕๑
แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดแล้วก็ตาม แต่โดยที่คำสั่งดังกล่าว
เป็นการกำหนดให้ดำเนินการสอบข้อเท็จจริงในกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ
กล่าวคือ เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
และการรถไฟแห่งประเทศไทยเท่านั้น คำสั่งดังกล่าวมิได้เป็นการแต่งตั้งให้คณะกรรมการดำเนินการสอบ
ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกและเสนอความเห็นเกี่ยวกับการไล่เบี้ย
ให้เจ้าหน้าที่ชดเชยค่าสินไหมทดแทน ประกอบกับศาลอุทธรณ์ภาค ๖ ได้มีคำพิพากษาซึ่งถึงที่สุดแล้ว
แตกต่างไปจากความเห็นของกระทรวงการคลัง ดังนั้น การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงต้องดำเนินการ
แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดขึ้นใหม่ตามข้อ ๓๕^{๑๐} แห่งระเบียบ
สำนักนายกรัฐมนตรีฯ เพื่อนำคำพิพากษาที่ถึงที่สุดแล้วมาเป็นฐานในการพิจารณาความรับผิด
ของเจ้าหน้าที่และเสนอความเห็นต่อผู้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทยว่าจะมีการไล่เบี้ยหรือไม่ หรือจะไล่เบี้ย

^๙หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๑๔/ว ๒๓๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๙

^{๑๐}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^{๑๑}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^{๑๒}ข้อ ๓๕ ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาล ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการโดยไม่ชักช้า
เว้นแต่จะได้มีการตั้งคณะกรรมการดังกล่าวไว้แล้ว และให้ประสานงานกับสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อเตรียมการ
ต่อผู้คดีต่อไป พร้อมทั้งรายงานให้กระทรวงการคลังทราบและปฏิบัติตามที่ได้รับคำแนะนำจากกระทรวงการคลัง

ให้ชดใช้เพียงใดตามข้อ ๓๘” แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ และเมื่อผู้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทย
วินิจฉัยสั่งการประการใดแล้ว การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงจะส่งสำนวนให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
คมนาคมซึ่งเป็นผู้กำกับดูแลการรถไฟแห่งประเทศไทยตรวจสอบแทนกระทรวงการคลังต่อไป ทั้งนี้
ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๙

(นายดิศทัต โทษระกิตย)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กันยายน ๒๕๕๘

“ข้อ ๓๘ ในกรณีหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบบุคคลภายนอกในความเสียหายที่เกิดขึ้นจาก
การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่นั้น ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่จะมีหรือไม่ และเพียงใด เป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐ
จะพิจารณาไล่เบี้ยเอาจากเจ้าหน้าที่ในภายหลัง ซึ่งคณะกรรมการ ผู้แต่งตั้ง และกระทรวงการคลัง แล้วแต่กรณี
ต้องพิจารณาด้วยว่าจะมีการไล่เบี้ยหรือไม่ หรือจะไล่เบี้ยให้ชดใช้เพียงใด และให้นำข้อ ๒๒ ถึงข้อ ๒๙ มาใช้บังคับ
กับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหาย โดยอนุโลม

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
ในกรณีไม่มีเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดทางละเมิด

กรมบัญชีกลางได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๔๑๐.๖/๒๐๑๒๐ ลงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด โดยมีข้อเท็จจริงสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. มหาวิทยาลัยบูรพาได้มีคำสั่ง ที่ ๘๖๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ปลด นาง ย. ออกจากราชการ เพราะเหตุที่ นาง ย. รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา และปลอมลายมือชื่อผู้อื่น ในกรณีสัญญาลาศึกษาต่อภายในประเทศ ถือเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง และเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยมหาวิทยาลัยบูรพาได้พิจารณาข้อกำหนดในสัญญาแล้ว เห็นว่า นาง ย. ไม่ต้องรับผิดตามสัญญา เพราะถูกปลดออกจากราชการแล้ว แต่กระทรวงการคลัง พิจารณาแล้ว เห็นว่า นาง ย. เป็นผู้กระทำให้เกิดเหตุแห่งการผิดสัญญาขึ้นเอง และเป็นความผิดที่ไม่สมควรได้รับการยกเว้น จึงต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายจากการผิดสัญญา และแจ้งให้มหาวิทยาลัยบูรพา เรียกให้ นาง ย. และ นางสาว ม. ผู้ค้ำประกัน ชดใช้เงินจำนวน ๑๘๕,๕๐๘.๖๓ บาท แก่ทางราชการให้ครบถ้วน

๒. มหาวิทยาลัยบูรพามีหนังสือถึงสำนักงานอัยการจังหวัดชลบุรี ขอความอนุเคราะห์ ให้พนักงานอัยการจังหวัดชลบุรีดำเนินคดีให้กับมหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีแพ่ง เขต ๒ ได้ส่งเรื่องคืน โดยเห็นว่ากระบวนการลงโทษทางวินัยยังไม่สิ้นสุด เนื่องจาก นาง ย. ได้ยื่นอุทธรณ์ คำสั่งปลดออกจากราชการและอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการมหาวิทยาลัย (ก.ม.) กรณีจึงยังไม่อาจรับฟังได้โดยยุติว่า นาง ย. ผิดสัญญา ทำให้ไม่สามารถดำเนินคดีกับ นาง ย. ได้

๓. ทบวงมหาวิทยาลัยมีหนังสือถึงมหาวิทยาลัยบูรพาแจ้งว่า ก.ม. ได้พิจารณาอุทธรณ์ ของ นาง ย. แล้ว เห็นว่า อุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น ให้ยกอุทธรณ์ และรองนายกรัฐมนตรี (นาย ส.) ปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้วมีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ตามมติของ ก.ม. มหาวิทยาลัยบูรพา จึงได้มีหนังสือถึงสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีแพ่งเขต ๒ ขอให้พนักงานอัยการดำเนินคดีกับ นาง ย. และนางสาว ม.

๔. สำนักงานอัยการประจำศาลแขวงชลบุรี ได้ยื่นฟ้อง นาง ย. และ นางสาว ม. ต่อศาลแขวงชลบุรี เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๗๖๐/๒๕๕๕ โดย นาง ย. และนางสาว ม. ได้ยื่น คำให้การลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ต่อศาลแขวงชลบุรีว่ามีได้ผิดสัญญา และยื่นคำร้องต่อ ศาลแขวงชลบุรีว่าสัญญาลาศึกษาต่อเป็นสัญญาให้จัดทำบริการสาธารณะ ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ จึงเป็นสัญญาทางปกครอง ไม่อยู่ในเขตอำนาจ การพิจารณาของศาลแขวงชลบุรี ขอให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๔๑๗/๒๑๒ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๕. ศาลปกครองกลางมีความเห็นว่าคดีของ นาง ย. และนางสาว ม. นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครอง และเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๖ ศาลแขวงชลบุรีได้มีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งเดิมที่รับฟ้องเป็นไม่รับฟ้อง คืนค่าขึ้นศาล และให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ซึ่งสำนักงานอัยการประจำศาลแขวงชลบุรีได้ส่งสำนวนคดีต่อไปยังสำนักงานคดีปกครองระยองเพื่อดำเนินการต่อไป

๖. พนักงานอัยการ สำนักงานคดีปกครองระยอง ได้ยื่นฟ้อง นาง ย. และ นางสาว ม. ต่อศาลปกครองระยอง เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๔๖ เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๖๑/๒๕๔๖ เรียกค่าปรับจำนวนทุนทรัพย์ ๒๒๕,๔๕๗.๐๘ บาท และต่อมาศาลปกครองระยองได้มีคำพิพากษา ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๔๖ ในคดีหมายเลขดำที่ ๖๑/๒๕๔๖ คดีหมายเลขแดงที่ ๖๘/๒๕๔๖ ให้ นาง ย. และนางสาว ม. ร่วมกันรับผิดชอบใช้เงินจำนวน ๑๐๕,๑๐๖.๒๙ บาท พร้อมทั้งดอกเบี้ย ในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี ของเงินจำนวน ๘๖,๕๗๐.๖๙ บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้องจนถึงวันชำระเสร็จ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี ทั้งนี้ ให้ชำระเสร็จสิ้นภายใน ๓๐ วัน นับแต่คดีถึงที่สุด

๗. สำนักงานคดีปกครองระยอง สำนักงานอัยการสูงสุด มีความเห็นว่า ศาลพิพากษา ไม่เต็มตามฟ้อง เห็นควรอุทธรณ์ต่อไป มหาวิทยาลัยบูรพาจึงมีหนังสือถึงสำนักงานคดีปกครองระยอง ขอให้อุทธรณ์คำพิพากษาต่อศาลปกครองสูงสุด โดยพนักงานอัยการ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีปกครอง ระยอง ๑ ได้ยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิจารณา พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชำระเงินจำนวนเพิ่มขึ้นอีก ๑๒๐,๓๕๐.๗๙ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น

๘. มหาวิทยาลัยบูรพาหารือการอุทธรณ์คำพิพากษาศาลปกครองระยอง ต่อกระทรวงการคลังว่า มหาวิทยาลัยบูรพาได้แจ้งให้สำนักงานคดีปกครองระยองดำเนินการอุทธรณ์ คำพิพากษาศาลปกครองระยองภายในกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์แล้ว จึงขอให้กระทรวงการคลัง พิจารณาว่าสมควรจะดำเนินการอุทธรณ์ต่อไปหรือไม่ กรมบัญชีกลางซึ่งได้รับมอบอำนาจจาก กระทรวงการคลังพิจารณาแล้ว เห็นว่า เพื่อให้คดีดังกล่าวได้รับการพิจารณาในศาลปกครองสูงสุด ประกอบกับไม่มีกรณีที่ต้องห้ามอุทธรณ์ จึงเห็นควรให้อุทธรณ์คำพิพากษาศาลปกครองระยอง ต่อศาลปกครองสูงสุดต่อไป

๙. ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขดำที่ อ.๒๗/๒๕๔๗ คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๒/๒๕๕๐ วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ว่า เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องศาลปกครอง ในวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๔๖ จึงเป็นการยื่นฟ้องที่พ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ตามนัยมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และระยะเวลาฟ้องคดีนี้เป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ จึงพิพากษากลับเป็นยกฟ้อง

๑๐. มหาวิทยาลัยบูรพาได้มีหนังสือถึงกรมบัญชีกลางแจ้งความเห็นว่าเป็นว่า กรณีที่ ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาให้ยกฟ้องนั้น ไม่มีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐผู้ใดต้องรับผิดชอบ และมหาวิทยาลัยบูรพาได้แจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาต่อไปด้วยแล้ว ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามข้อ ๑๒ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับ ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๑๑. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้มีหนังสือถึงมหาวิทยาลัยบูรพา แจ้งความเห็นว่าเป็นว่า เมื่อรายงานการสอบสวนข้อเท็จจริงของมหาวิทยาลัยบูรพาตามคำสั่ง ที่ ๑๒๕๙/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ระบุว่าไม่มีเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยบูรพาผู้ใดต้องรับผิดชอบ

เนื่องจากได้ปฏิบัติหน้าที่โดยใช้เวลาอันเหมาะสมในการจัดเตรียมเอกสารและส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินการต่อไปภายในระยะเวลาอันควรแล้ว สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเห็นด้วยมหาวิทยาลัยบูรพาจึงได้เสนอเรื่องให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในฐานะผู้กำกับดูแลพิจารณา ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นาย พ.) ได้วินิจฉัยสั่งการว่า จัดตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

กรมบัญชีกลางพิจารณาในเบื้องต้นแล้ว เห็นว่า การที่ศาลปกครองสูงสุดพิพากษา กลับให้ยกฟ้อง ถือได้ว่าเกิดความเสียหายแก่มหาวิทยาลัยบูรพาแล้ว และความเสียหายที่เกิดขึ้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ อันครบองค์ประกอบการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว มหาวิทยาลัยบูรพา จึงต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด มิใช่รายงานผู้กำกับดูแล ตามข้อ ๑๒ แห่งระเบียบดังกล่าว อีกทั้งความเสียหายในลักษณะทำนองเดียวกันนี้ หน่วยงานของรัฐ ได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด และได้ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังพิจารณาตลอดมา ดังนั้น เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายในกรณีดังกล่าวเป็นไปด้วยความถูกต้องและมีประสิทธิภาพ กรมบัญชีกลางจึงขอหารือในประเด็นดังนี้

๑. กรณีศาลพิพากษายกฟ้องคดีดังกล่าวข้างต้น หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามความเห็นของกรมบัญชีกลางถูกต้อง หรือไม่

๒. กรณีหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้วเห็นว่า ไม่มีผู้ใดต้องรับผิดทางละเมิด หน่วยงานของรัฐสามารถรายงานผู้กำกับดูแล ตามนัยข้อ ๑๒ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อยุติเรื่องได้หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมบัญชีกลาง โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนมหาวิทยาลัยบูรพา เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่ามีประเด็นที่ต้องพิจารณา ๒ ประเด็น โดยมีความเห็นในแต่ละประเด็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษายกฟ้องในคดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๒/๒๕๕๐ อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพาจะต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดหรือไม่ นั้น เห็นว่า เมื่อเกิดความเสียหายขึ้นแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้น ตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง* แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด จะได้พิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ต้องหาต้องชดใช้

*ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าว แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่งโดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ต้องหาต้องชดใช้

ซึ่งความเสียหายที่เกิดขึ้นกรณีใดจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง^๒ เป็นเรื่องที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะต้องใช้ดุลยพินิจพิจารณาจากข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องว่ามีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือไม่ โดยหัวหน้าหน่วยงานของรัฐอาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นขึ้นเพื่อเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาก็ได้

ข้อหาหรือในเรื่องนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๒/๒๕๕๐ ให้ยกฟ้องเพราะเหตุยื่นฟ้องพ้นกำหนดเวลาฟ้องคดี กรณีจึงถือได้ว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นกับมหาวิทยาลัยบูรพาอันเนื่องมาจากการที่ไม่สามารถเรียกร้องให้ นาง ย. และ นางสาว ม.

รับผิดชอบตามสัญญาการศึกษาต่อภายในประเทศได้ อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งเป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายในกรณีนี้ จึงต้องพิจารณาว่าความเสียหายดังกล่าว มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐหรือไม่ ซึ่งหากข้อเท็จจริงปรากฏว่าเหตุของการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดเวลาฟ้องคดีนั้น มีความชัดเจนว่าเกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ละเลย เพิกเฉย หรือดำเนินการล่าช้า ทำให้ยื่นฟ้องคดีไม่ทันภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพาก็ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ต่อไป แต่หากข้อเท็จจริงเป็นที่แน่ชัดว่าความเสียหายมิได้เกิดขึ้นจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพาก็ไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดแต่อย่างใด

เมื่อรายงานผลการสอบข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นตามคำสั่งมหาวิทยาลัยบูรพา ที่ ๑๒๕๙/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ปรากฏผลเป็นที่แน่ชัดว่าเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่โดยใช้เวลาอันเหมาะสมในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานและส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินการต่อไปภายในระยะเวลาอันควรแล้ว จึงไม่มีบุคลากรของมหาวิทยาลัยบูรพาผู้ใดต้องรับผิดชอบ และอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพาพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยบูรพา อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพาก็มีดุลยพินิจที่จะไม่แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ได้

ประเด็นที่สอง กรณีที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นเห็นว่าไม่มีผู้ใดต้องรับผิดชอบทางละเมิด หน่วยงานของรัฐสามารถรายงานผู้กำกับดูแลตามนัยข้อ ๑๒ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อยุติเรื่องได้หรือไม่ อย่างไร นั้น เห็นว่า กรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น และคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นได้เสนอความเห็นว่ามีเจ้าหน้าที่ผู้ใดต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นกับหน่วยงานของรัฐ และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุที่จะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ

^๒โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

ก็มีหน้าที่ต้องรายงานผลการพิจารณาดังกล่าวตามข้อ ๑๒^๓ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ เพื่อให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงาน พิจารณาว่าสมควรยุติเรื่องหรือไม่ต่อไป ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้เคยให้ความเห็นในทำนองเดียวกันนี้ไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๙๑/๒๕๔๑^๔ เรื่องเสร็จที่ ๑๒๙/๒๕๔๒^๕ และเรื่องเสร็จที่ ๗๐๔/๒๕๔๘^๖

(นายดิศทัต โทตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กันยายน ๒๕๕๘

^๓ข้อ ๑๒ ถ้าผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ ข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ ไม่ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการภายในเวลาอันควรหรือแต่งตั้งกรรมการโดยไม่เหมาะสม ให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของบุคคลดังกล่าวมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการแทนผู้มีอำนาจแต่งตั้งนั้นได้ตามที่เห็นสมควร

^๔บันทึก เรื่อง การตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๑๘๕ ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๑ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๕บันทึก เรื่อง กรณีไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๖/๕๑ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๒ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๖บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง หลักเกณฑ์การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ : กรณีกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๕/๗๒๗ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๔๘ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความรับผิดทางแพ่งของ
โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (กรณีโครงการโทรศัพท์เคลื่อนที่
๒๐๐๐ ๑ X)

โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) ได้มีหนังสือ ที่ กสท คอ. (คอ๒)/๔๔๑
ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า บริษัท กสท
บมจ.กสท โทรคมนาคม) ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานสอบสวน
โทรคมนาคม ทำข้อตกลงระงับข้อพิพาทกับ กิจการร่วมค้า ท.
ที่ระบบ CDMA ๒๐๐๐ ๑ X

นสอบสวนข้อเท็จจริงได้รายงานผลการสอบสวนต่อคณะกรรมการ
กรรมการ บมจ.กสท โทรคมนาคม มีมติให้ฝ่ายจัดการรับเรื่อง
กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในฐานะผู้กำกับดูแล
การคลังในฐานะผู้ถือหุ้นทั้งหมดแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน
ต่อมาได้รับแจ้งจากกระทรวงการคลังว่า บมจ.กสท โทรคมนาคม
พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
หาตัวผู้รับผิดชอบทางแพ่งของกระทรวงการคลัง การที่ บมจ.กสท
การคลังแต่งตั้งคณะกรรมการหาผู้รับผิดชอบทางแพ่งจึงเป็นการ
ที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงส่งเรื่องคืนเพื่อดำเนินการตามขั้นตอน
บมจ.กสท โทรคมนาคม จึงได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน
ง

อบสวนข้อเท็จจริงเพื่อหาตัวผู้รับผิดชอบทางแพ่งได้ดำเนินการสอบสวน
ให้ข้อเท็จจริงรวมทั้งได้ตรวจสอบบุคคลผู้เกี่ยวข้องแล้วปรากฏว่า
ก้าวเป็นข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำระดับสูง
การสอบสวนข้อเท็จจริงเพื่อหาตัวผู้รับผิดชอบทางแพ่งไม่มีอำนาจเรียก
ให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้

คมนาคม จึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าอำนาจ
สอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความรับผิดทางแพ่งในกรณีดังกล่าว
กรรมการ บมจ.กสท โทรคมนาคม หรือจะเป็นอำนาจหน้าที่ของ
หรือรัฐมนตรีหน่วยงานใด ทั้งนี้ เพื่อให้การปฏิบัติเกี่ยวกับ
นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความรับผิดทางแพ่งเป็นไปอย่างถูกต้อง

ที่ นร ๐๙๑๓/ ๒๓๑ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ซึ่งสำนักงาน
การคณะรัฐมนตรี

บันทึก
เรื่อง การแต่งตั้งคณะ
บริษัท กสท โทร
ระบบ CDMA

บริษัท กสท โทร

ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘
โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน)
ข้อเท็จจริง กรณี บมจ.กสท โทร
เกี่ยวกับโครงการโทรศัพท์เคลื่อนที่

ต่อมาคณะทำงาน

บมจ.กสท โทรคมนาคม โดยคณะ
รายงานผลการสอบสวนต่อกระ
และให้ฝ่ายจัดการส่งเรื่องให้กระท
ทางวินัยและหาผู้รับผิดชอบทางแพ่ง
มิได้เป็น "หน่วยงานของรัฐ" ตาม
จึงไม่อยู่ในอำนาจการดำเนินการ
โทรคมนาคม ส่งเรื่องให้กระท
ดำเนินการไม่ถูกต้องตามขั้นตอน
ที่ถูกต้องต่อไป คณะกรรมการ บ
ข้อเท็จจริงเพื่อหาตัวผู้รับผิดชอบทางแพ

คณะกรรมการส

และตรวจสอบบุคคลที่จะเชิญมา
อาจมีผู้เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว
จากหลายหน่วยงาน คณะกรรมการ
บุคคลดังกล่าวมาให้ข้อเท็จจริงเพื่อ

บมจ.กสท โทรค

หน้าที่ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ
จะเป็นอำนาจหน้าที่ของประธาน
คณะรัฐมนตรีโดยนายกรัฐมนตรี
การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน
ตามกฎหมายต่อไป

ส่งพร้อมหนังสือ

คณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทน บมจ.กสท โทรคมนาคม เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นว่า คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้เคยให้ความเห็นในเรื่องเสร็จที่ ๑๗๓/๒๕๔๘^๑ แล้วว่า บมจ.กสท โทรคมนาคม ไม่เป็นหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๔^๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เนื่องจาก บมจ.กสท โทรคมนาคม มิใช่รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และมีใช้หน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๒๕๓๙^๓ ดังนั้น บมจ.กสท โทรคมนาคม จึงไม่อยู่ในบังคับแห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

สำหรับการสอบข้อเท็จจริงเพื่อหาตัวผู้รับผิดทางแพ่งสามารถแยกพิจารณาได้เป็นสองกรณี ดังนี้

(๑) กรณีที่พนักงานหรือลูกจ้างของ บมจ.กสท โทรคมนาคม ก่อให้เกิดความเสียหายเห็นว่า ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงยอมเป็นไปตามข้อบังคับและระเบียบเกี่ยวกับความรับผิดของพนักงานและลูกจ้างของ บมจ.กสท โทรคมนาคม

(๒) กรณีที่กรรมการ บมจ.กสท โทรคมนาคม ก่อให้เกิดความเสียหาย เห็นว่า โดยที่กรรมการบริษัทมีหน้าที่ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ ข้อบังคับของบริษัท และมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของบริษัทตามมาตรา ๘๕^๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕^๔ ดังนั้น

^๑บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของกรรมการและพนักงานบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๕/๙๙ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๘ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๒มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่นไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

^๓มาตรา ๘๕ ในการดำเนินกิจการของบริษัท กรรมการต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ และข้อบังคับของบริษัท ตลอดจนมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของบริษัท

ในกรณีที่กรรมการคนใดกระทำการหรือละเว้นกระทำการใดอันเป็นการไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่งบริษัทหรือผู้ถือหุ้น แล้วแต่กรณี อาจดำเนินการได้ดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าการกระทำหรือละเว้นการกระทำนั้นเป็นเหตุให้บริษัทได้รับความเสียหาย ให้บริษัทเรียกค่าสินไหมทดแทนจากกรรมการคนนั้นได้

ในกรณีที่บริษัทไม่เรียกร้อง ผู้ถือหุ้นคนหนึ่งหรือหลายคนซึ่งถือหุ้นรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมดจะแจ้งเป็นหนังสือให้บริษัทดำเนินการเรียกร้องก็ได้ หากบริษัทไม่ดำเนินการตามที่ผู้ถือหุ้นนั้นแจ้ง ผู้ถือหุ้นนั้น ๆ จะนำคดีขึ้นฟ้องร้องเรียกค่าสินไหมทดแทนแทนบริษัทก็ได้

หากกรรมการของ บมจ.กสท โทรคมนาคม ผู้ใดกระทำการหรือละเว้นกระทำการใดและก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น บมจ.กสท โทรคมนาคม สามารถพิจารณาจากข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน โดยจะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงหรือไม่ก็ได้

(นายดิศทัต โทตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤศจิกายน ๒๕๕๘

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง ขอบทวนความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการตามพระราชบัญญัติ
ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีที่ศาลปกครองสูงสุด
มีคำพิพากษาในโครงการออกแบบรวมก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสีย
เขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ

กรมควบคุมมลพิษได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๓๐๒/๖๐๑๖ ลงวันที่
๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า คณะกรรมการกฤษฎีกา
(คณะพิเศษ)^๑ ได้ให้ความเห็นในบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง แนวทางการดำเนินการ
ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีที่ศาลปกครองสูงสุด
มีคำพิพากษาในโครงการออกแบบรวมก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษ
จังหวัดสมุทรปราการ (เรื่องเสร็จที่ ๗๙๒/๒๕๕๘) ในประเด็นผู้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ
สอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ว่า กรณีที่เกิดความเสียหายขึ้นจากการที่ศาลปกครองสูงสุด
ได้มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ อ. ๔๘๗-๔๘๘/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๗
ความเสียหายนั้นย่อมถือเป็นความเสียหายอันเกิดขึ้นจากข้อเท็จจริงในมูลกรณีเดียวกันซึ่งสามารถ
แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดโดยมีผู้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งเป็น
ผู้ดำรงตำแหน่งคนเดียวกันได้ โดยประเด็นที่หารือดังกล่าวอาจแยกพิจารณาได้ดังนี้

๑. กรณีของ นาย อ. ซึ่งลงนามในหนังสือกรมควบคุมมลพิษ
ที่ ทส ๐๓๐๑/๑๓๓๐ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ในฐานะผู้รักษาราชการแทนในตำแหน่งอธิบดี
กรมควบคุมมลพิษ นั้น มาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔
กำหนดให้ผู้รักษาราชการแทนมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ซึ่งตนแทน กรณีจึงถือได้ว่า นาย อ.
ได้กระทำการในอำนาจหน้าที่ของอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒. กรณีของคณะกรรมการตรวจสอบและเสนอแนะการบริหารสัญญาโครงการ
จัดการน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ทำหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงและเสนอแนะการบริหารสัญญา
โครงการฯ ตรวจสอบข้อสัญญา สัทธิและหน้าที่ต่าง ๆ ของคู่สัญญา ตลอดจนข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง
เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ถูกต้อง และเสนอแนะแนวทางที่จะดำเนินการต่อไป คณะกรรมการตรวจสอบ
และเสนอแนะฯ จึงเป็นผู้ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานให้แก่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๑๓/๒๓๖ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ซึ่งสำนักงาน
คณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๑คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ ๑๖๙/๒๕๕๖ เรื่อง ตั้งกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ
ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๖ และคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ ๓๑๘/๒๕๕๖ เรื่อง ตั้งกรรมการกฤษฎีกา
คณะพิเศษ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๘ คน

๓. กรณีของ นาย ป. ซึ่งปฏิบัติหน้าที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในขณะนั้น มาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดความหมายของนิยามคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” ให้หมายความถึงกระทรวงซึ่งเป็นราชการส่วนกลางที่มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการของกระทรวงตามมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ ดังนั้นเมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นกับหน่วยงานของรัฐในระดับกระทรวง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดในกระทรวงนั้นจึงอยู่ในฐานะหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามข้อ ๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นเพื่อพิจารณาหาตัวผู้ที่จะต้องรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้น

เมื่อผู้ที่มีส่วนจะต้องรับผิดทั้ง ๓ กรณีข้างต้น เป็นผู้ที่เคยปฏิบัติหน้าที่ให้กับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความเสียหายเป็นมูลกรณีเดียวกัน ดังนั้น จึงสมควรที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบัน และมีได้มีส่วนร่วมหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องที่จะสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด จะเป็นผู้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ทั้งนี้ เทียบเคียงตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ในเรื่องเสร็จที่ ๗๑๑/๒๕๕๒^๒

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความเห็นต่างจากความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดคดีหมายเลขดำที่ อ. ๒๘๕-๒๘๖/๒๕๕๖ คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๔๘๗-๔๘๘/๒๕๕๗ ควรจะต้องเป็นการแต่งตั้งร่วมกันระหว่างอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และนายกรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพราะ

๑. กรมควบคุมมลพิษเป็นหน่วยงานที่ได้รับงบประมาณในการดำเนินโครงการออกแบบรวมก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ และเมื่อศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาเป็นคดีหมายเลขดำที่ อ. ๒๘๕-๒๘๖/๒๕๕๖ คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๔๘๗-๔๘๘/๒๕๕๗ กรมควบคุมมลพิษจึงเป็นหน่วยงานของรัฐที่เสียหายในฐานะหน่วยงานเจ้าของงบประมาณ ผู้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดนั้น จะต้องเป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามข้อ ๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่กำหนดว่า “เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า...” ดังนั้น อธิบดีกรมควบคุมมลพิษจึงเป็นผู้มีอำนาจลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดสำหรับกรณีของ นาย อ.

^๒บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ขอรื้อแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๕/๗๒๕ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒. กรณี นาย ป. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ในขณะนั้น) เมื่อพิจารณาในฐานะเป็น “เจ้าหน้าที่” ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และตามข้อ ๔ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็น “หน่วยงานของรัฐ” ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และตามข้อ ๖ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งจะเห็นได้ว่า กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกรมควบคุมมลพิษ มีสถานะเป็นนิติบุคคลคนละหน่วยงานกันตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ดังนั้น กรณีการกระทำของนายประพัฒน์ฯ เป็นการกระทำในฐานะเจ้าหน้าที่ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่กรมควบคุมมลพิษซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามข้อ ๙ ข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่กำหนดไว้เป็นการเฉพาะกรณีที่ทำให้เกิดความเสียหายเป็นรัฐมนตรี

๓. กรณีคณะกรรมการตรวจสอบและเสนอแนะการบริหารสัญญาโครงการจัดการน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจาก นาย ป. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ในขณะนั้น) ถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานให้แก่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง จะต้องปฏิบัติตามข้อ ๙ ข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ด้วยเช่นกัน

๔. ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นตามมูลคดีนี้นั้น ไม่สามารถเทียบเคียงกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ในเรื่องเสรีที่ ๗๑๑/๒๕๕๒ ได้ทั้งหมด เนื่องจากกรณีของการเคหะแห่งชาติ ผู้กระทำความผิดมิใช่รัฐมนตรี

กรมควบคุมมลพิษจึงขอให้พิจารณาทบทวนความเห็นตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง แนวทางการดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาในโครงการออกแบบรวมก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ (เรื่องเสรีที่ ๗๙๒/๒๕๕๘)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาแล้วเห็นว่า ประเด็นปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและต้องปฏิบัติราชการโดยรีบด่วน จึงอาศัยอำนาจตามข้อ ๑๑^๓ แห่งระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าด้วยการประชุมของกรรมการกฤษฎีกา

^๓ข้อ ๑๑ ในกรณีจำเป็นที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือต้องปฏิบัติราชการโดยรีบด่วน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจขอให้กรรมการกฤษฎีกาจากคณะต่าง ๆ ประกอบเป็นกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษเป็นการชั่วคราว เพื่อประชุมปรึกษาหารือกันเฉพาะเรื่องหนึ่งเรื่องใดก็ได้

ในการประชุมตามวรรคหนึ่ง ให้กรรมการกฤษฎีกาเลือกกรรมการกฤษฎีกาคนใดคนหนึ่ง ซึ่งมาประชุมเป็นประธานในที่ประชุม และให้นำความในข้อ ๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

พ.ศ. ๒๕๖๒ มีคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ ๑๗๕/๒๕๕๘ เรื่อง แต่งตั้งกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๘ ขอให้กรรมการกฤษฎีกาจากคณะต่าง ๆ จำนวน ๒๕ คน ประกอบเป็นกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ เพื่อประชุมปรึกษาหารือปัญหาข้อกฎหมายนี้

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ตามคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ ๑๗๕/๒๕๕๘ เรื่อง แต่งตั้งกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๘ ได้พิจารณา ทบทวนปัญหาตามข้อหารือของกรมควบคุมมลพิษ โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมควบคุมมลพิษ) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีมติยืนตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง แนวทางการดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิด ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาในโครงการออกแบบ รวมก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ (เรื่องเสร็จที่ ๗๙๒/๒๕๕๘)

(นายดิศทัต โทตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤศจิกายน ๒๕๕๘